

LIJSTERS

Naast een vergelijking met de eerder genoemde telposten zal bij de lijsters ook een vergelijking worden gemaakt met de gegevens, die in april 1980 in de Grauwe Gors werden gepubliceerd door Joh. van Klinken. In deze publicatie ligt Winschoten in baan -D- en Bourtange baan -E-.

KRAMSVOGEL

Trekkende exemplaren werden waargenomen vanaf 16 oktober. Vooral na de vorstinval op 31 oktober vond sterke doortrek plaats. Op 31 oktober en 1 november werden resp. 174 en 98 exemplaren geteld.

In Zuidwolde en Bourtange werden al vanaf eind september en in Winterswijk al vanaf begin september trekkende Kramsvogels waargenomen. Opmerkelijk is dat de aantallen op alle posten in dezelfde orde van grootte liggen (op goede trekdagen tussen de 100 en 200 exemplaren). Op 1 november echter werden in Bourtange 22 en in Winschoten 98 exemplaren geteld dit is een verschil met faktor +5. Hetzelfde verschil wordt ook door Van Klinken gevonden tussen de banen D en E.

Verder blijkt uit Van Klinken dat de grootste aantallen doortrekken ten noorden van de hier genoemde telposten. In Noord-Groningen kunnen groepen van duizend en meer Kramsvogels op de weilanden worden geteld.

De maximale doortrek vindt Van Klinken in de tweede dekade van november, terwijl in 1980 eind oktober-begin november de meeste Kramsvogels doortrokken. Dit verschil kan worden verklaard door de in dit najaar vroeg invallende vorst.

KOPERWIEK

Van 2 oktober tot half november werden trekkende exemplaren waargenomen. De aantallen in Winschoten zijn steeds erg laag; maximaal 25 op 15 oktober. 's Nachts echter kan de trek veel sterker zijn. Op 20 november 1979 werden van 19.30 uur tot 22.30 uur voortdurend roepende overtrekkende exemplaren gehoord. De maximale aantallen, die in Zuidwolde, Bourtange en Winterswijk worden geteld, zijn tot plm. twintig maal zo hoog. De eerste trekkende Koperwieken werden op deze posten ook iets eerder waargenomen.

Het hoogste in Bourtange (baan E) getelde aantal is 370 in 2 uur tijd op 5 oktober. Dit verschilt een faktor van plm. 15 met het maximum in Winschoten (baan D). Van Klinken vindt tussen deze twee banen een verschil met faktor 2. Ook waarnemingen door Hans Dulfer en mijzelf, van pleisterende Koperwieken wijzen erop, dat het verschil tussen de beide banen groter is, dan uit de Avifauna-gegevens bleek.

De sterkste doortrek vindt Van Klinken in de eerste en tweede dekade van oktober. Dit komt overeen met het in Winschoten, Bourtange en Zuidwolde gevonden doortrekverloop. In Winterswijk en Eibergen vindt de maximale doortrek plaats in de tweede en derde dekade van oktober.

zie vervolg..

ZANGLIJSTER

Tussen 19 september en 16 oktober werden trekkende exemplaren waargenomen, met als maximum 28 op 2 oktober. Het doortrekverloop komt overeen met dat op de andere posten en met het verloop dat Van Klinken heeft gevonden. De aantallen kunnen echter in Bourtange en Zuidwolde tot plm. 10 maal en in Winterswijk tot plm. 2.1/2 maal zo hoog zijn.

Volgens de door Van Klinken verwerkte gegevens zouden de aantallen in baan D plm. 2 maal zo hoog zijn als in baan E; hij noemt echter de waarneming van Dulfer al interessant (18-10-1979 plm. 300 exemplaren naar ZW trekkend). Uit de gegevens van het najaar 1980 blijkt echter dat de Zanglijster in baan E inderdaad veel algemener doortrekt. De waarnemingen in Zuidwolde (ook baan E) versterken deze conclusie. Er werden hier op goede trekdagen maximaal plm. 200 exemplaren geteld.

VINK

Trekkende exemplaren werden waargenomen van half september tot half november met als maximum 250 op 2 okt. Het trekverloop (zie grafiek 2) komt overeen met dat op de andere posten, met dit verschil dat op al deze posten de maxima tussen de 1500 en 2500 exemplaren liggen. Dit is dus 6 tot 10 maal zo hoog als in Winschoten.

Vergelijken we het verloop van de trek over de ochtend in Winschoten en Zuidwolde met elkaar, dan blijkt dat in Winschoten de trek zich concentreert in het tweede uur na zonsopkomst. In dit uur (40% van de teltijd) werden 80% van de Vinken waargenomen. In Zuidwolde echter concentreert de trek zich voornamelijk rond zonsopkomst. Van een half uur vóór tot een half uur na zonsopkomst (40% van de teltijd) werden hier ruim 50% van de Vinken geteld. In Eibergen bleek de trek in het eerste uur na zonsopkomst op zijn hoogtepunt te zijn.

HEGGEMUS

Dit is een soort, waarvan de meeste mensen niet weten dat hij in redelijke aantallen kan doortrekken. De onbekendheid met het geluid (een klingelend "tsididi") is één van de voornaamste redenen hiervoor. Verder zal het feit, dat de soort vooral 's nachts en 's morgens vroeg trekt een belangrijke rol spelen. Ook trekt de Heggemus vrij regelmatig samen met andere soorten.

In Winschoten werden op zes van de veertien teldagen in totaal 22 Heggemussen geteld met als maximum 9 op 24 september. Trekkende exemplaren werden waargenomen van 19 september tot en met 19 november.

In Zuidwolde werden op dertien van de veertien teldagen 130 exemplaren geteld. De maximale aantallen vielen op 20 en 21 september, resp. 36 en 33 Heggemussen. In Winterswijk werden in de periode 20 tot en met 24 september de grootste aantallen waargenomen; resp. 35,66,46,40 en 35 exemplaren.

zie vervolg..

Opmerkingen

Zoals U zal zijn opgevallen is er over de najaarstrek van veel soorten bekend wanneer de maxima doortrekken. Ook is bekend van wanneer tot wanneer de trek van een soort plaats vindt. Het is echter nog grotendeels onduidelijk hoe de trek over Groningen (en natuurlijk over geheel Nederland) verloopt. Zo is de afstand Winschoten-Bourtange hemelsbreed nog geen 20 kilometer. Toch is het verschil in overtrek al behoorlijk groot te noemen. Is dit verschil er ook tussen deze plaatsen enerzijds en noordelijker gelegen gebieden anderzijds?

Over enkele soorten is al iets meer bekend. De Kramsvogel bijvoorbeeld trekt op de weidegebieden in Noord-Groningen massaal door (groepen tot enkele duizenden exemplaren). In Oost-Groningen echter zijn groepen van enkele honderden al uitzonderingen. Van vele andere soorten, zoals Heggemus, Rietgors, Geelgors, Groenling enz. is het nog onduidelijk hoe de trek over Groningen verloopt. Er zouden voor deze soorten ook banen kunnen zijn waarbinnen zich de trek concentreert, maar de trek zou ook over de hele provincie even sterk kunnen zijn.

Problemen bij het tellen van vogeltrek

Een probleem bij het tellen van de trek is o.a. dat deze meestal op grote hoogte buiten het gezichtsveld plaats vindt. Zo werd op 12 oktober 1980 in Zuidwolde op zeer grote hoogte bij toeval een wolk van 2500 à 3000 Veldleeuweriken met de kijker ontdekt.

Een ander probleem dat niet moet worden onderschat is het onbekend zijn met de vele roepjes die vogels tijdens de trek laten horen. Kent men een bepaald roepje niet, dan kan een soort volledig onopgemerkt in vrij grote aantallen overtrekken. Een derde probleem is, dat men ook bij regelmatig tellen, gemakkelijk een doortrekpiek kan missen, daar deze juist op de dagen dat men niet telt kan vallen. Een mooi voorbeeld is de doortrek van Koolmezen in Zuidwolde op 24, 25 en 26 oktober 1980. De 24e werden totaal geen trek-kende exemplaren waargenomen, terwijl op de volgende twee dagen resp. 56 en 130 Koolmezen geteld werden. Zou men bijv. één dag per week tellen, dan mist men dergelijke aantallen gemakkelijk. Om een goed beeld van de trek te krijgen zou men dus eigenlijk dagelijks moeten tellen.

Ten slotte

Er bestaan op het ogenblik plannen om een trekvogelwerk-groep op te richten in Nederland. De bedoelingen van deze werkgroep zullen o.a. zijn:

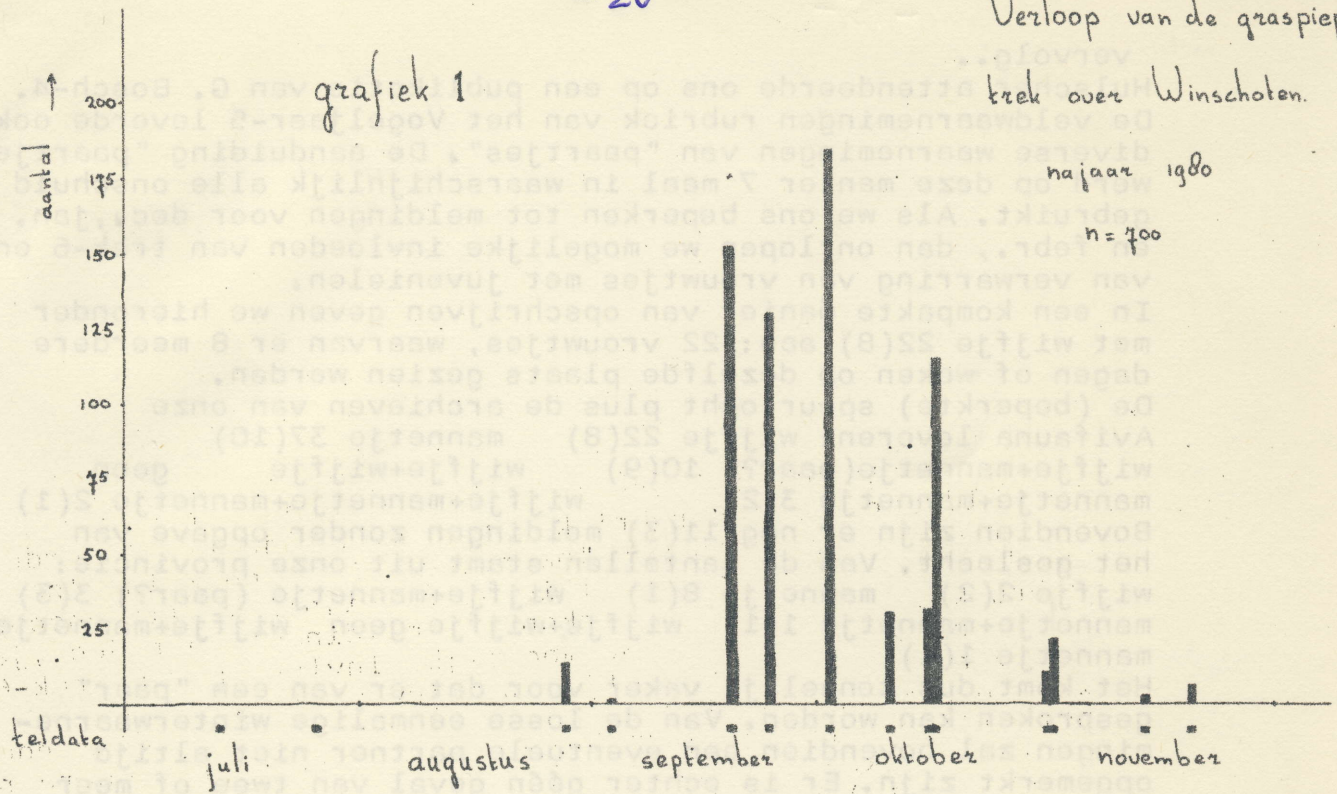
- A- alle trekgegevens op dezelfde manier op te slaan.
- B- het houden van gecoördineerde trektellingen in de toekomst.
- C- uitwerken van de verzamelde gegevens om een beeld te krijgen van de trek van een aantal vogelsoorten over het land.

Mocht U belangstelling hebben in het vogeltrekgebeuren en U wilt zo mogelijk zelf een telpost bemannen, dan kunt U altijd contact opnemen met:

Berend Voslamber,
Marterlaan 8,
9675 PJ WINSCHOTEN.
Tel. 05970 - 14448

zie vervolg tabellen...

Verloop van de graspieper-
trek over Winschoten.

Verloop van de vinketrek
over Winschoten.

